

קנוסוס זיוה בינדר על רקע ארמון מינוס האגדי, ש עמד על תילו אלף שנים לפני יציאת מצרים, בקרבת הראקליון, הבירה הנוכחית של כרתים, מולדת הפלשתים.

וונציה זיוה בינדר באחד הרחובות של עיר התעלות, לא הרחק מן המקום בו נקשרה האוניה לרציף שלא היה אלא מדרכה של רחוב.

דוברוניה

עליזה גרוס במרום ההר המשקיף דוברובניק, יוגוסלביה, מאחוריה אית העיר העתיקה, על מבצרה וחומותיה ונמלה העת

שמועות על סיבת העיכוב שחל בכורך בהורדת הנוסעים. מפה לאוזן מספרים כי רוצח נשים, המבוקש עלידי המשטרה השבדית, נמצא עלידי השוטרים היהנים באוניה. הוא הוגנב, כנראה, עלידי השוטרים המקומיים עצמם, שרצו להיפטר ממנו. אבל השוטרים הרשעים טוענים שהוא בא מחיפה, ועתה הוא כלוא בתחתית האוניה ומחזור לחיפה. שמועה מזוה — אבל רוב נוסעי האוניה האמינו בה בעקשנות עד תום הנסיעה. מדי פעם נתעררו הרחמים על רוצח הנשים המסכן, הנמק לו אישם למטה, רחוק מאור השמש.

★ ★ ★

מרד מוז קורנית

ה אוניה עומדת בכניסה לתעלת קורנית, החוצה את יוון לשניים. הנוסעים נהנים מן החוף הקרוב. אין הם יודעים כי מאחורי הקלעים נרקם משבר נורא. במרכז עומדת (ליתר דיוק: שוכבת) אשתו של אחד מאנשיהצחת הנמצאת באוניה כנוסעת. בעלותה על האוניה טענה כי היא בחודש הששי להריונה. עתה נסתבר כי לא היה זה מדייק. אחרי צאתנו מרודוס נולד לה ילד.

רופא האוניה טוען שזה פג, ושיש להוריד מיד את האם והילד בקורנית, לטיפול בבית חולים. האשה הכריזה על מרד. היא קובעת עתה בבטחון שהיא זוכרת בדיוק את יום ההולדה, שהיה לפני תשעה חודשים. אם הילד אינו פג, אין צורך להורידה. הצחת תומך באשה. האוניה עומדת.

מארגן השלט דאג כי בין הנוסעים יימצא רופא-נשים ידוע, ד"ר פרידריך דורסט מתל אביב. הוא מוזק לילולת וטוען שהיא יכולה להישאר באוניה. רבי-החובל מתלבט ומכריע לטובת דעה זו. אפשר להפליג.

בינתיים ירד הלילה. הנוסעים מצטופפים בחדרים. משני הצדדים, בטוחי-יריקה, מתנשאים הקירות התלולים של התעלה, הגבוהים אף מן התרנים. מעלינו, על הגשר, עוברת רכבת מהירה. המלכות משתאות למראה הנדסי זה. הקצינים דואגים לספר להן כי התעלה הראשונה נחפרה עוד בידי גרין קיסר, וכי לפני כן נהגו היוונים הקדומים לסחוב את ספינותיהם על הגב, על פני ששה הקילומטרים המפרידים בין שני הימים.

עליוה עוברת את המרחק כבחלום. היא חורטת כל פרט בזכרונה. כי אחריכך תצטרך לרשום את הכל בדיוק, כדי לדווח על כך במכתב להוריה.

מתחיל להיות קריר. הבנות ממחרות לתא שלהן, להסתדר ולהתאפר בשביל הבאר והצ'אצ'אצ'א.

★ ★ ★

צאצא הויקינגים וסלובוביץ

מראה מרהיב-עין: הכניסה לנמל דוברובניק, יוגוסלביה. בפעם הראשונה ישנה הרגשה של חוץ-לארץ. רודוס, איך שהוא, עיד היתה דומה יותר מדי לישראל. מבחינת הנוף, היא חלק מן המרחב השמי (אנב, האם היא אסיה או אירופה?) אולם הנה כאן אירופה: אין נהדר, מכוסה כולו עצי-ירק, בכניסה לנמל. ממול הרים ירוקים, מגדלי כנסיות, חשמלית נוסעת לאורך החוף.

הכל חיכו לסידורים ביורוקראטיים מסורבלים. אולם בעיר קומוניסטית זו הכל הולך במהירות. שוטרים בעלי כוכב אדום על כובעיהם מחייכים לעבר המלכות, חיוך בינלאומי שאינו תלוי במשטר.

העיר הקטנה מוקפת חומות, העומדות במלוא זוהרן. שום דבר לא השתנה מאז ימי הביניים. רחוב מרכזי אחד, סימטות בעלי-מלאכה בניצב לו. פעם היתה זו עיר חשובה, אחת החשובות בים התיכון. אז נקראה ראגוזה, ותושביה היו חלאכים, צאצאי הרומאים. ריצ'ארד לב-ארי, גיבור הצלבנים, הגיע הנה בחורו מארץ הקודש. איניתו נטרפה מול החוף, וכאן החלה הדרך שהובילה אותו אל השבי. (את ההמשך נא לראות באי-בנהו).

המלכות מתמוגגות מאושר. בארץ שמעה כל אחת מהן עשרות פעמים: "פה את יכולה להשוות, אבל בתוך-לארץ לא יסתכלו עליך אפילו!" הנה חוץ-לארץ — והנה מסתכלים. מה זאת אומרת מסתכלים? ברחוב הראשי מופנות כל העיניים אל הבנות — שכל אחת מהן מפליגה לבדה.

זיוה נפגשת בבית-קפה עם סופר דני, ענק מוזקן ותכול-עיניים, הטוען כי הוא צאצא הויקינגים והכותב תסכיתים לרדיו. הוא כבר עיכל כמה כוסיות של טליבוויץ. עומד על כך שיויה תרשום את כתובתה בקופנהאגן, ומאוכזב על כך שאינה נשארת בדוברובניק. הוא שוכח להזכיר את אשתו היפה, הנמצאת בעיר.

בינתיים מוקפת עליוה חבורה גדולה של צעירים יוגוסלבים, הטוענים שהם סטודנטים בטכניון בבלגראד. הם יודעים איטלקית, ואחד מאנשי הצחת של ארצה מתרגם. לעליזה יש מנה להסתכל בבני-שיחה במבט רווי הערצה תמימה ועמוקה, החודר ישר ללבם.

זיוה מוכרחה לגנות חשמלית. לוקחים את הראשונה המזדמנת למקום מבלי לדעת דאן היא מובילה. הנסיעה מסתיימת בצחוק גדול: החשמלית הובילה ישר לאוניה. זה נתון לזיוה הדומנות להחליף בגדים.

בדרך חזרה, בחשמלית, מתפתחת שיחה ערה בין שני אנשי-צחת לבין אורח מקימי זקן, הדובר גרמנית. משכנעים אותו שישיראל אינה אשמה בגורל הפליטים הערביים, שהיא רוצה רק בשלום. בינתיים ירדה בעיר האהדה לישראל, כי גודע שזה עתה סיימה נבחרת יוגו-סלביה מישחק בישראל בתוצאה של תיקו. הקהל מאוכזב.

בערב נותנים אמני-האוניה ערב-חגי ישראל בבית-קפה מקומי, המשקיף על הנמל העתיק, הדומה אף הוא בדיוק לנמל עכו. אל הישראלים הצטרפה אמריקאית בלונדינית, יהודיה הגרה בפאריס ושנודמנה לטיול בדוברובניק.

★ ★ ★

יווניה מול סאן-מאר

ע רפז סמיר בוקין את האוניה מכל עבר. היא עומדת במקומה. אומללה וחסר אונים, ומשמיעה כל כמה שניות זעקת-אימים בצופר. זוהי טרגדיה. כי במרחק כ מאור מטרים נמצא המראה הנהדר ביותר בעולם: וונציה.

עוברות שעות. קרוב לצהריים נמוג המסך. שלטונות הנמל נאותו לפצות את ארצה העיכוב, ולהרשות לה לעגון ליד הרציף הקרוב ביותר למרכז העיר. בתנועות זהיר מתקרבת ארצה ונקשרת למדרכה של הרחוב הראשי. כאילו עמדה אוניה ברחוב דיוג מגדל סאן-מארקו נמצא במרחק כמה מאות צעדים.

הפושטים המקומיים מתאספים לפני האוניה. בעיניים של יודעי-דבר הם מעריכים המטען הנשי. כשהם רואים את המלכות, אוחות בהם התרגשות של יראת-כבוד.

תוך חצי-שעה כבר נמצאת זיוה בראש מגדל סאן-מארקו, בכיכר החשובה ביותר בעול כמו עליזה, המתכוננת לנסוע עם רוב הנוסעים לסיר מודרך בפירנצה, רומא ונאפולי, ה שיכורה מרוב התפעלות. הקהל בכיכר, בני כל הלאומים, מחזיר לה התפעלות זו. בה תריסר שפות נערך מישחק של ניחושים: מנין בחורה זו?

"גרקי!" מנחש-שואל צעיר איטלקי, בשעה שזיוה מאכילה את היונים. לדעתו היא יונית "ישראלית!" עונה זיוה. "אה!" אומר האיטלקי. אין לו מושג מה זה.

אחרי סיור בכנסית סאן-מארקו, בעלת כיפות הזהב, משתדלת זיוה להיכנס לארץ הדוגים, שליטי וונציה בימי הביניים, כשהיתה זאת בירת אירופה. הארמון כבר נסגר. חי ומבט תחנונים — השיטה הברוקה של זיוה פועלת, כמו תמיד. נכנסים. מסתובבים בחצ נכנסים למסדרון הראשון. דחקא בית-הסוהר — שורה של תאי-צניק נוראים. לפו קריאת-זעם. אחד השוערים עמד לסגור את בית-הסוהר ללילה, שם לב בבקרה שמיש נמצא בפנים. אחת היתה זיוה מבלה את הלילה על הרצפה הקרה בבית-הסוהר של הדוג.

צריכים למהר, לראות את העיר לפני רדת החשיכה. האוטובוס של וונציה — סירת-מו גדולה — נוסע לאיסו לאורך הקאנאלה גראנדה, התעלה הגדולה. משני הצדדים, פג הארכיטקטורה של ימי-הביניים, חזיתות הביניים שלא שונו מזה שמונה מאות שנים. הבר שמאחורי החזיתות שופצו, צוידו בטלפונים ובמקרים חשמליים. אך את החזית אס לשנות — זאת קובע החוק. כך נשמרים כמה מן הביניים היפים ביותר בעולם.

אולם החוק אינו מחייב את הטבע. וונציה, הבנויה על כמה עשרות רטונים, שוק בהתמדה, בנהירות של שנים וחצי כנטיטטרים בכל עשר שנים. כבר עתה סגורות דלת רבות לאורך התעלה במלט, ובשעת הגאות חודרים המים לקומה הראשונה של בו רבים. בעוד כארבעת אלפים שנה תחזור וונציה, שעלתה מתוך המים, אליהם.

★ ★ ★

שבדורים ויין

מכונה המוכה של הפיאט 600 מוזמנת בחשכה. האור הקטן מאיר את המפה. צורך: באיטליה אי-אפשר לטעות גם בחושך. בכל מסעף יש שלט מואר המראה הדרך לעיר הגדולה הבאה.

זיוה ושני ידידים הולטים לשכור את המכונית ולהגיע לבילה למילאנו, מרחק 360 קי מטרים. מצעי-הרוח מרומם: וונציה נפרדה מהם בצורת ארוחת-ערב דשנה: מרקדג שבולונים, סאלאט ירקות, דג צלוי לגברים וסטייק לזיוה, פירות, יין לבן לגברים ואחר קפה שחור, כדי להתעורר. הכל במחיר חמש לירות ישראליות לנפש, כולל חיוך של מל אדיב וידידותי, באחת המסעדות הטובות של העיר.

איטליה הצפונית נראית כשורה אינסופית של עיירות. גומרים עיירה אחת, מתחין השניה. לאורך כל הדרך, שירות של אוטו-קארים ענקיים, הגוררים אחריהם טרילרים. הכביש למילאנו הוא עורק-חבורה תעשיית מרכזי, והתחבורה הכבדה מתנהלת בעי בלילות. אבל הכביש עצמו אינו עולה על כביש ישראלי רגיל — צר ומיושן.

כעבור שעה וחצי של נסיעה, לפני חורנה של רומא ויוליאט, בא המשבר. כל נוס המכונית הקטנה, לולל הנהג, מתנמנמים. כדי להתעורר, נכנסים לבית-מרוח קטן באו העיירות הקטנות. ארבעה איטלקים שקועים במישחק קלפים. מלצרים תמונה ובלו יפה מנישה אספרסו. שואלים על בית-שימוש. אין דבר כזה. גם החצר טובה.

ברשיה. ברגאמו. שני הנוסעים ישנים, למרות הקור. הנהג נמצא במצב של נירחאן ריקנות מחשבתית מוחלטת, נוהג אוטומטית. מילאנו צריכה להיות קרובה. בשעה של בבוקר לא נשאר ספק: אלה הפרברים של העיר. מוטב לעצור.

מתפשטים לכיש צדדי, ליד כמה בתי-חרושת. עוצרים מתחת לשורת עצים. מתכרבל בשמיכות שנלקחו מן האוניה, מנסים לשכוח את הקור — וגרדמים.

★ ★ ★

גם במילא

ה עולם חיוור וערפלי מה השעה? שש בבוקר. כלב נוכח. מבעד לחלון נראה דג עצים. במרחק מאה מטרים, הכביש הראשי. שם עוד מטרטרים האוטו-קארים הכבד המובילים מכוניות פיאט לנמל וונציה, לייצוא.

זיוה מנסה להסתרק, לשים איפור כלשהו. השינה לא הספיקה, אבל איש אינו עיף. כו (המשך בעמוד 6)